

Dopełniacz liczby pojedynczej przymiotników i zaimków przymiotnych

Autor: Halina Karaś

{smoothgallery image=M874.gif&title=Leksykon&caption=Wyrównania w zakresie przymiotnikowej końcówki -ei/ygo (-égo) oraz zaimkowej -ego. Oprac. A. Krawczyk-Wieczorek na podstawie: Dejna 85.}Dopełniacz liczby pojedynczej przymiotników i zaimków przymiotnych. W D. lp. przymiotników i zaimków przymiotnych wskutek wyrównań analogicznych zaszły pewne zmiany. Dialekty wielkopolski i mazowiecki utrzymują e ścieśnione: małyego, taniego, przy czym dialekt mazowiecki (wraz z gwarami pasa północnopolskiego od Krajny, przez część Borów Tucholskich, Kociewie, Warmię, Mazury, po Suwalszczyznę) e ścieśnione wprowadził również do zaimka, np. teygo, na wzór małyego, dobreogo. Większość gwar Śląska i południowo-zachodniej Małopolski e ścieśnione (pochylone) zachowuje jedynie w przymiotnikach miękko tematowych, np. tanieygo, ale małego. Część gwar w ogóle zatraciła pochylenie (np. tereny od Skawy i Pilicy po Wieprz). Część gwar wielkopolskich wprowadziła do dopełniacza lp. również ou ścieśnione, por. dobreygou, małygou. W najbardziej na zachód wysuniętych gwarach zachodniowielkopolskich występują pod wpływem dolnołużyckim w przymiotnikach i zaimkach przymiotnych końcówki yg (ig), ych (ich): tyg dobryk chłopa, takich nauczyciela (podobnie było w gwarze chwalimskiej, dziś nieistniejącej gwarze śląskiej na pograniczu zachodniej Wielkopolski i północnego Śląska), co prowadzi do zrównania form D. lp. i lmn.